

Intervju med Robert Lundberg född 26/12 1886

Utförd av Gösta Pleje 1971.

Version: 2024-09-14

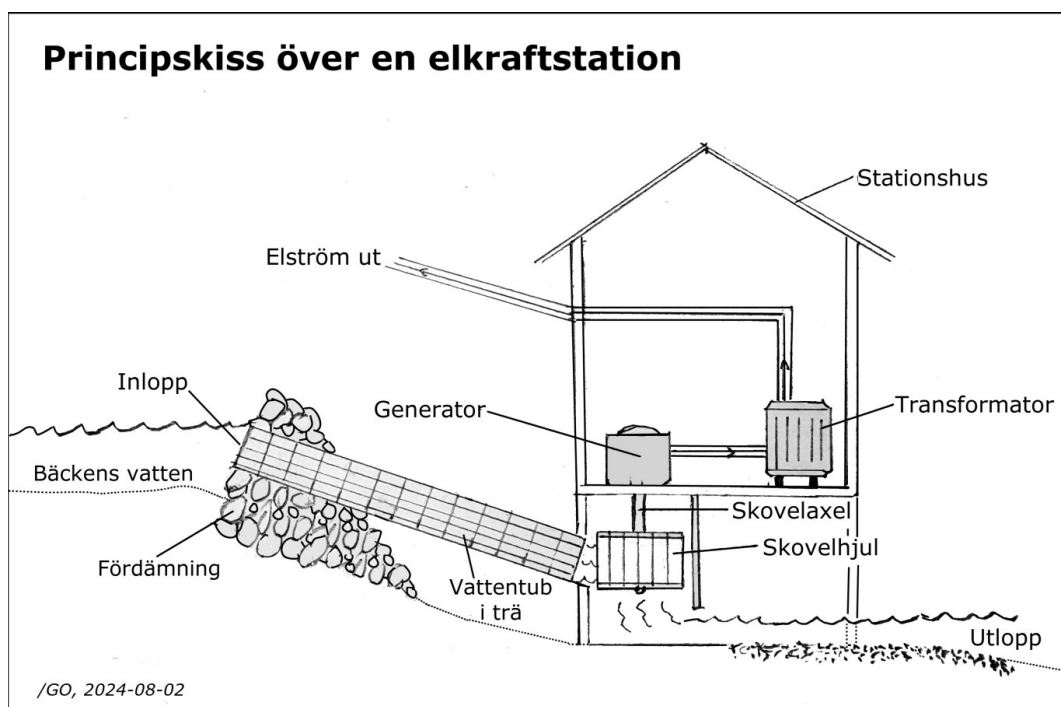
Tolkning av det som sägs bandet (all text i svart nedan): Mats Pleje.

Förkortningar: **G= Gösta Pleje**, **R=Robert Lundberg**.

(Fet stil): (Kommentar/förklaring).

Kursiv stil: Sammanfattning.

Röd stil: Översättning till rikssvenska av Gunnar Odell.

Kraftstationen

G: Minns du när den övre kvarn vid kraftstation revs? Revs den i samband med att kraftstation skulle byggas?

R: Jo hon revs. Hon stog ungefär där kraftstation stog. Hon gatt ju bort.

Hä va ju däm som ville att man sku ha hedd en tub ännu ne mot såga. Då hadd däm ju fått myche vatten. Å vattne hadd röcke till. Då hadd hä ingen sak vöre å kör hele tin, utan vidare.

Men däm tycktes ju tjen minner, en Johan Hörnberg å den där från Bjurholm, **(Som var kraftverkets byggherrar)** öm hon sku ha blive byggd där. Då va däm som tog förtjänsta.

R: Jo, den revs. Kvarnen stod ungefär där kraftstationen låg. Den var ju tvungen tas bort. Det fanns ju de som ville att man skulle ha byggt en tub ända ner mot sågen. Då hade de fått mycket vatten som räckt till. Då hade det utan vidare inte varit några problem att köra hela tiden.

Men, de tyckte väl att de skulle tjäna mindre pengar, Johan Hörnberg och den där från Bjurholm (som var kraftverkets byggherrar), om kraftstationen skulle ha byggts där. De var ju de som skulle ha förtjänsten.

Nästa avsnitt är svårtolkat. Här ett försök.

Robert beskriver att Johan Hörnberg först ville att alla skulle skriva på ett andelskontrakt på 800 kr var, och att Johan Hörnberg då skulle ha tjänat 20 000 kr extra. Delägarna valde dock att inte skriva på detta kontrakt.

När delägarna avböjde detta ska Johan ha sagt att det inte behövdes. Säkerhet fanns ändå enligt Johan.

Gösta och Robert kommer fram till att det nog var fråga om 25 delägare i kraftverket och att kraftverket kostade 20 000.

G: Det är klart att det hade blivit en väldig effekt om tuben hade gått ner till såga.

R: Tacka för hä. Vi hadd hadd vattne förstå du. Vi hadd fått kör natt å dag, ha ju ingenting hindre. Hä hadd gått så lite vatten.

R: Tacka för det! Vi hade tillräckligt med vatten, förstår du. Vi hade kunnat köra dag och natt. Inget hade hindrat det. Det hade gått så lite vatten.

Kraftverksdammen dämde upp vattnet till samma höjd som sjön. Trots det räckte inte vattnet till eftersom fallhöjden i Kvarn/Kraftverksforsen var liten, jämfört med att dra en tub ända nedanför sågen.

R: "Hä vort för lite tryck", som Robert säger.

R: "Det blev för litet tryck".

G: Det är klart att tuben hade ju blivit lite dyrare men det var ju gott om virke

R: Ja gott om virke. Hä va ingen sak. Dem såge å skicke iväg å hyvle, å hä va ingen sak.

Ja vet jag gjord den där tuben uppi kraftstation dinna. Jo jag gjord han ja. Hä tog ba ett tag å sätt dit han. Hadd ju längda, hä vart precis, hä vort tätt ve en gang.

En Johan Hörnberg sku ha jag te å göra den där, å hä gick fint. Ja la ba ut unna för unna. Han hadd ju fått va minner grov. Han hadd fått va speare.

Förstå du om vi sku ha hadd han ända ne denna. **(Till sågen)** Vi kunne ha byggd han ovani backen. Förstå du vilken kraftstation vi hadd fått.

Du vet **(vattnet)** hä rackt ju så lite läng, hä rackt ju ba ti februari **(Med det byggda kraftverket)**. Slo ju på var sitt lyse, å körd om kvällana en stund.

R: Ja, det var gott om virke. Det var ingen sak. De sågade och skickade iväg virket för hyvling. Det var ingen sak.

Jag kommer ihåg att jag gjorde den där tuben till kraftstationen. Jo, jag gjorde den. Det tog inte lång tid att sätta dit den. Hade ju måtten, det blev precist och tätt på en gång.

Det var Johan Hörnberg som ville att jag skulle göra den, och det gick bra. Jag lade bara ut efter som. Tuben hade ju fått vara mindre grov. Den hade fått vara smalare.

Tänk om vi skulle ha fått den ända ned till sågen. Vi kunde ha byggd den uppe i slänten. Tänk vilken kraftstation vi skulle ha fått!

Du vet, vattnet räckte ju så lite länge, bara in i februari. Vi körde om kvällarna en stund och det räckte till en lampa för var och en.

G: Det tord väl vara som spännande när ni sku provkör?

R: No va hä ju hä, klart. En Kalle Olsson tord väl ha montere. En Johan Hörnberg montere å. En Kalle Olsson han hadd montere här i skola hännå å. Men han **(Johan Hörnberg)** sku ställ till så hä val nå mothugg där. Han hadd sätta nating gönom trån, gönom trån så hä vart kortslutning där. Men han va int så dum en Kalle Olsson. Men dom var där å studere å lett å lett å greja, å dom hitte de där.

R: Det är klart att det var det. Kalle Olsson torde väl ha monterat. Johan Hörnberg monterade han också. Kalle Olsson monterade i skolan här också. Johan Hörnberg ställde till det där så att det blev kortslutning. Men, Kalle Olsson var inte dum han. De var där och studerade, letade och grejade, och så hittade de det där felet.

G: Det var bra mycket göra å få det montere å. Å styv en trå nå alldeles förskräckligt.

R: En Kalle Olsson montere henna (**Hos Robert Lundbergs?**) Han hadd lärt sig. Han kunne. Hä vort ju int sä mang lampen åt var. Hä vort ju bra. Hä va ju bra ändå som hä var, motför fotogen.

R: Kalle Olsson monterade här. Han hade lärt sig, han kunde.

Det blev ju inte så många lampor till var och en. Det blev ju ändå bra jämfört med att använda fotogenlampor.

Samtalet fortsätter med att man återigen konstaterar att det var lite vatten och att fallhöjden var för liten och att tuben var för grov. Om tuben gått till sågen och varit mindre i diameter då skulle det ha blivit mycket ström producerad och som robert säger

R: Hä hadd röcke vattnet, hoova, förstå du. Å då hadd vi hadd lyse hela dygne. Mens he hadd vare mörkt.

R: Oj, nog hade vattnet räckt, förstår du. Och då hade vi haft belysning hela dygnet (medan det var mörkt).